

Sygn. akt III AUa 429/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Pasek
Sędziowie:	SA Elżbieta Czaja (spr.) SA Krystyna Smaga
Protokolant: stażysta Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 19 sierpnia 2015 r. w Lublinie

sprawy K. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji K. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 16 lutego 2015 r. sygn. akt VI U 980/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 429/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawca K. R. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. odmawiającej mu prawa do wcześniejszej emerytury wnosząc o jej zmianę i ustalenie prawa do dochodzonego świadczenia z uwzględnieniem spornych okresów wymienionych w zaskarżonej decyzji jako okresu pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie podnosząc, że nie został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy do okresu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył okresu zatrudnienia od 07.05.1980 r. do 08.07.1985 r. w Zakładzie (...) w W. na stanowisku kierowcy meblowozu samochodu ciężarowego powyżej 7,3 tony. Odmówiono również uwzględnienia okresów z tytułu zatrudnienia w Zakładzie (...)P. w K. od 01.05.1987 r. do

30.09.1993 r. na stanowisku mechanika pojazdów mechanicznych oraz od 01.10.1993 r. do 31.12.1998 r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego.

Wyrokiem z dnia 16 lutego 2015 roku Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia;

K. R. urodzony (...) złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w dniu 20 maja 2014 roku wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury. Wnioskodawca nie pracuje, nie należy do żadnego z Otwartych Funduszy Emerytalnych. Organ rentowy ustalił, że odwołujący na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił ogólny okres ubezpieczenia w wymiarze 28 lat 6 miesięcy i 4 dni, w tym staż w warunkach szczególnych w ilości 4 lata i 19 dni.

Sąd wskazał, że ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 roku zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy spełniają łącznie następujące warunki:

1. legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet;
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet;
3. nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się natomiast pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Poza sporem w sprawie niniejszej pozostaje, że wnioskodawca osiągnął wiek emerytalny 60 lat i udowodnił wymagany, co najmniej 25 letni okres zatrudnienia oraz nie przystąpił do funduszu emerytalnego. Okolicznością bezsporną uwzględnioną przez organ rentowy jest również staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych w ilości 4 lat i 19 dni (tj. od 01.09.1972 r. do 31.08.1974 r. oraz od 07.10.1976 r. do 24.10.1978 r.).

Okolicznością sporną pomiędzy stronami pozostało zatem wykazanie, czy wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Wnioskodawca wywodził, iż pracę w warunkach szczególnych wykonywał w Zakładzie (...) w W. w okresie od 07.05.1980 r. do 08.07.1985 r. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, jak też w Zakładzie (...)P. w K. w okresach od 01.05.1987 r. do 30.09.1993 r. oraz od 01.10.1993 r. do 2000 r. odpowiednio na stanowiskach mechanika samochodowego w kanałach i kierowcy samochodu ciężarowego.

Na tę okoliczność przedłożył świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Z treści dokumentów wynika, że K. R. w okresie od 07.05.1980 r. do 08.07.1985 r. w Zakładzie (...) w W. stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace kierowcy meblowozu samochodu ciężarowego powyżej 7,5 tony, które to prace ujęte zostały, w dziale VIII poz. 2 pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 18 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 22.05.1982 r. z kolei, w Zakładzie (...)P. w K. w okresie 01.05.1987 r. do 29.12.2000 r. stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, wymienione w wykazie A dziale VIII poz. 2 pkt 2 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983 r.

Sąd Okręgowy po analizie zebranego w sprawie materiału dowodowego, w postaci akt osobowych wnioskodawcy, zeznań świadków, jak też zeznań samego zainteresowanego, uznał, że wnioskodawca udowodnił pracę w warunkach szczególnych tj. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w ilości 5 lat 2 miesięcy i 2 dni. Była to praca w okresie 07.05.1980 r. do 08.07.1985 r. w Zakładzie (...) w W..

K. R. w w/w Przedsiębiorstwie zatrudniony był w okresie 07.05.1980 r. do 08.07.1985 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy, faktycznie, pracę wykonywał jako kierowca samochodu ciężarowego – meblowozu o tonażu do 7,5 tony. Skarżący jeździł samochodem ciężarowym marki (...) na ciągniku siodłowym zajmując się przewozem mebli. Towar pobierany był z fabryki w K. i rozwożony po całej Polsce. Nie wykonywał innych prac ani załadunkowych, ani rozładunkowych. Sąd przyjął, że w okresie od 07.05.1980 r. do 08.07.1985 r. w Zakładzie (...) w W. wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, określone w wykazie A, dziale VIII, poz. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Odnosząc się natomiast do kolejnego okresu zatrudnienia, wskazanego przez wnioskodawcę w toku postępowania, jako okresu pracy w warunkach szczególnych tj. od 01.05.1987 r. do 29.12.2000 r. w pierwszej kolejności Sąd podniósł, że przedmiotem badania przez Sąd jest jedynie okres do 31.12.1998 r., albowiem do tego dnia spełnienie przesłanki legitymowania się okresem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat uprawnia do nabycia prawa do wcześniejszego świadczenia emerytalnego.

Z akt sprawy wynika, iż w/w okres obejmuje zatrudnienie w Zakładzie (...)P. w K.. Wnioskodawca wywodził, że pracę wykonywał w pierw na stanowisku mechanika samochodowego w kanale, a następnie kierowcy samochodu ciężarowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że K. R. w w/w zakładzie zatrudniony został z dniem 01.05.1987 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę na stanowisku mechanika samochodowego. Z angaży stanowiskowych znajdujących się w dokumentacji pracowniczej wynika, iż pracę w tym charakterze wykonywał do 01.10.1993 r.; wówczas powierzono mu dodatkowo wykonywanie obowiązków kierowcy samochodu ciężarowego i pracę w takim zakresie obowiązków wykonywał do końca zatrudnienia tj. 29.02.2000 r., o czym świadczy świadectwo pracy z dnia 29.02.2000 r., w którym widnieje wpis, że skarżący w okresie zatrudnienia zajmował stanowiska mechanika samochodowego oraz kierowcy samochodu ciężarowego pow. 3,5 tony.

Na podstawie zeznań świadków: Z. R., S. Z., K. G., S. S., J. O. oraz J. R. oraz wnioskodawcy Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca zatrudniony został w Wydziale (...). Zakład pracy dysponował flotą ok. 20 samochodów ciężarowych m.in. koparki, spycharki, samochody dostawcze, ciągniki, a do głównych obowiązków odwołującego należała naprawa tych pojazdów. Wnioskodawca pracę wykonywał w warsztacie mechanicznym, znajdującym się w wydzielonym pomieszczeniu. Wyposażony był w dwa kanały, imadło oraz warsztat. Świadczenie w sposób bardzo szczegółowy i wyczerpujący opisali specyfikę pracy zakładu oraz zakres czynności które wykonywał skarżący m.in. zajmował się naprawą resorów, wymianą alternatorów, oleju, tłoków, piast, tulei, wymianą zawieszania, drążków, gąsienic, naprawą hamulców, skrzyń biegów, tylnych mostów, pompy wtryskowych, chłodnic, wałów, łożysk, oraz wszelkich innych usterek jakie pojawiały się w użytkowanych w zakładzie ciągnikach i samochodach ciężarowych. Pracował zarówno w

kanale jak i poza nim, albowiem niektóre prace nie wymagały wykonywania napraw w kanale; wówczas mechanikowi służył znajdujący się przy kanale warsztat (stół, klucze, młotki) oraz imadło. Kanał służył jako pomocnicze narzędzie pracy; w związku z tym 70-80 % czasu pracy zajmowała praca w kanale, pozostałe 20-30% poza kanałem. Sąd ustalił nadto, że wnioskodawca jako kierowca faktycznie pracował bardzo rzadko, głównie jako „skoczek” tj. w zastępstwie i te czynności zajmowały mu około 2-3% czasu pracy i tylko wówczas kiedy nie pracował jako mechanik. Praca wykonywana była w pełnym wymiarze czasu pracy.

Oceniając charakter pracy wnioskodawcy Sąd podniósł, że aby wykazać prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego konieczne jest wykazanie, że wyłącznie prace określone w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu tj. w ramach 8-godzinnej dniówki w ramach obowiązującego tygodniowego czasu pracy w danym okresie. Tylko, bowiem, konkretne stanowiska, które są przypisane poszczególnym działom wykazu A załącznika do w/w rozporządzenia, mogą być traktowane jako praca w warunkach szczególnych i tylko te okresy zatrudnienia uprawniają do niższego wieku emerytalnego. Stałość pracy oznacza jej powtarzalność i ciągłość, zaś pełny wymiar czasu pracy oznacza, iż przez 8 godzin dziennie winna być wykonywana tylko i wyłącznie praca w warunkach szczególnych, a nie żadna inna. Wykonywanie równocześnie dodatkowo innych czynności, poza pracą w warunkach szczególnych, oznacza, że nie można mówić o tym, iż praca w warunkach szczególnych wykonywana jest stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W niniejszej sprawie, w zakresie wykonywanych przez wnioskodawcę prac, zastosowanie znajduje dział XIV wspomnianego wyżej wykazu szczegółowo określający prace różne, stanowiące podstawę do uznania, iż praca wykonywana była w warunkach szczególnych, a w konsekwencji skutkujące, przyznaniem prawa do emerytury. O tym czy charakter pracy wnioskodawcy, kwalifikuje jego pracę, jako wykonywaną w warunkach szczególnych rozpatrywać należy tylko i wyłącznie pod kątem prac określonych pod pozycją 16 przedmiotowego wykazu, tj. prac wykonywanych w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Jednakże w ocenie Sądu Okręgowego analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego w szczególności zeznań świadków, jak też zeznań samego zainteresowanego nie pozwala w sposób kategoriyczny stwierdzić, by K. R. w okresie od 01.05.1987 r. do 31.12.1998 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Jak wykazało postępowanie sądowe praca wnioskodawcy na stanowisku mechanika nie ograniczała się tylko do wykonywania prac w kanałach remontowych. Sam zainteresowany zeznał, że zajmował się remontem oraz naprawą ciągników oraz samochodów ciężarowych, będących na stanie zakładu pracy, co znajduje również potwierdzenie w zeznaniach powołanych w sprawie świadków. Okoliczność ta nie budzi wątpliwości Sądu; z dokumentacji osobowej wnioskodawcy jednoznacznie wynika, iż wykonywał on zawód mechanika. Zakres prac remontowo – naprawczych wykonywanych w warsztacie, w którym zatrudniony był skarżący szczegółowo i precyzyjnie wskazany został przez świadków. O ile kwalifikacje odwołującego, zakres jego obowiązków nie budzi żadnych wątpliwości, to sam sposób/ charakter przeprowadzania przez wnioskodawcę wskazanych napraw (w kontekście stałości pracy w kanale), nie jest już jednoznaczny. Sam wnioskodawca zeznał, że na pracę w kanałach poświęcał około 80% czasu pracy, w pozostałym zakresie pracując poza kanałem. Także świadkowie J. O., K. G. oraz S. Z., którzy w spornym okresie pracowali razem z wnioskodawcą potwierdzili, że praca w kanale była pracą, która zajmowała około 70-80% czasu pracy, albowiem duża część napraw mogła być przeprowadzana poza kanałem. Co więcej, świadek S. S. wskazał, że kanał w warsztacie mechanicznym, w którym pracowali zatrudnieni mechanicy, w tym również skarżący, służył tylko jako narzędzie pracy, a więc nie był miejscem gdzie pracownik stale w nim przebywał. Oczywiście był niezbędny, jako że niektórych napraw nie można było bez niego wykonać, jednakże jak wynika z zeznań świadków, służył do wykonywania określonych czynności naprawczych w ograniczonym zakresie. Zarówno świadkowie jak i sam skarżący wyszczególnili dokładnie jakie czynności wykonywane były w kanale, a jakie poza nim. Wobec tak poczynionych ustaleń, nie jest możliwe stwierdzenie, że K. R. pracę wykonywał w kanałach w pełnym wymiarze czasu pracy, bowiem wykonywane przez niego czynności nie powodowały konieczności ciągłego przebywania w kanale. Wnioskodawca pracował i w kanale remontowym i na powierzchni (na zewnątrz). Wprawdzie Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy,

jak również zeznaniom powołanych w sprawie świadków, co do okoliczności potwierdzających wykonywanie przez wnioskodawcę czynności mechanika samochodowego. Niewątpliwym jest, że wykonywał on zawód mechanika i że część swojego czasu pracy poświęcał na pracę w kanałach, jednak jest to okoliczność niewystarczająca do uznania, że świadczona praca była wykonywana w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oznacza to, że nie była mu powierzona stale i wyłącznie praca w kanałach remontowych. Jak zostało to wskazane powyżej stałość pracy oznacza jej powtarzalność i ciągłość, zaś pełny wymiar czasu pracy oznacza, iż przez 8 godzin dziennie winna być wykonywana tylko i wyłącznie praca w warunkach szczególnych, a nie żadna inna. Sąd podkreślił, że prace o jakich stanowi wykaz A dział XIV pkt 6 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, to prace przy wykonywaniu, których stałym i jedynym stanowiskiem pracy pracownika jest stanowisko ulokowane w kanale remontowym, a sama praca w tym kanale należy do podstawowych obowiązków pracownika (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/08, OSNP nr 23-24, poz. 281). Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do uznania za pracę w warunkach szczególnych okresu, kiedy wnioskodawca pracował jako kierowca samochodu ciężarowego. Wprawdzie z dokumentacji osobowej skarżącego wynika, że od 01.10.1993 prócz obowiązków mechanika wykonywał on także obowiązki kierowcy, jednakże jak wskazali świadkowie, kierowcą był tylko w zastępstwie i tylko kiedy było to niezbędne, poza tym przypadkami pracował jako mechanik. Świadek S. S. zeznał, że jako kierowca wnioskodawca pracował około 2-3% czasu pracy, w związku z powyższym nie można uznać, by praca w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego spełniała przesłankę stałości pracy. Z tych względów Sąd nie znalazł podstaw do uznania prawidłowości wystawionego przez zakład pracy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, albowiem wskazany w nim charakter pracy wnioskodawcy, w żaden sposób nie odpowiada temu co wykazane w postępowaniu dowodowym.

Oceniając powyżej wskazane dowody, podnieść trzeba, że świadczona przez wnioskodawcę w okresie 01.05.1987 r. do 31.12.1998 r. praca, z uwagi na brak przesłanki stałości pracy w warunkach szczególnych nie spełnia przesłanki nabycia prawa do emerytury na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.; postępowanie dowodowe wykazało bowiem, że praca którą wykonywał skarżący (jako mechanik) składała się z szeregu czynności, w tym także takich, których nie wykonywał w kanałach, ale poza nim, także praca kierowcy samochodu ciężarowego wykonywana była w ograniczonym zakresie.

Konkludując, Sąd wskazał, że udowodniony przez K. R. łączny wymiar czasu pracy w warunkach szczególnych wynosi 9 lat 2 miesiące i 21 dni (tj. 4 lata i 19 dni – okres bezsporny uwzględniony przez ZUS + 5 lat 2 miesiące i 2 dni – okres pracy w Zakładzie (...) w W.). Nie wyczerpuje to jednak 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, jaki jest wymagany do uzyskania prawa do emerytury w wieku wcześniejszym.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z art. 184 i art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DZ. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 j.t.) i 1 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (DZ.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oddalił odwołanie.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości, zarzucając :

- naruszenie prawa procesowego mającego istotny wpływ na wynik sprawy tj przepisu 233 § 1 k.p.c. polegające na dokonaniu oceny materiału dowodowego z pominięciem wszechstronnego jego rozważenia i braku jego wszechstronnej analizy, a mianowicie pominięcie znajdujących się w aktach dowodów z dokumentów i zeznań świadków i ubezpieczonego, wskazujących na fakt wykonywania przez K. R. w okresie od 1. 05. 1987 do 30. 09.1993 roku pracy w Zakładzie (...) w K. w szczególnych warunkach, na stanowisku mechanika pojazdów mechanicznych i szynowych w kanałach remontowych oraz w okresie od 01..10.,1993 roku do 31.12..1998 roku na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, co skutkowało błędem faktycznym, że apelujący nie legitymuje się wymaganym 15 letnim okresem pracy w warunkach szczególnych,

- naruszenie prawa materialnego - art. 184 ust 1 w zw. z art. 32 ust 2,3 i 4 oraz art. 27 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 2 ust 1, § 3 i 4 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz w związku z pkt 16 działu XIV wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia przez : przyjęcie , że wykonywanie przez wnioskodawcę inne prace poza kanałem konieczne i wynikające ze złożonego charakteru uszkodzeń i wykonywanych napraw dyskwalifikuje te prace jako wykonywane w warunkach szczególnych z uwagi na brak przebywania wnioskodawcy w kanale remontowym przez 8 godzin dziennie

- naruszenie prawa materialnego poprzez jego błędną interpretację - § 2 ust 4 w zw. z 1, § 4 ust 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez stwierdzenie, że aby uznać prace za wykonywaną w warunkach uzasadniających przyznanie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu koniecznym jest aby praca taka była faktycznie wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach , z wyłączeniem innych obowiązków nałożonych na pracownika, które nie stanowią pracy w szczególnych warunkach.

Podnosząc powyższe skarżący wnosił o zmianę wyroku i przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury oraz zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów sądowych wraz z kosztami zastępstwa według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku a więc nie zachodzi potrzeba ich szczegółowego powtarzania.

Na etapie postępowania apelacyjnego spór sprowadza się do oceny zatrudnienia wnioskodawcy w od 1. 05. 1987 do 31. 12. 1998 roku w Zakładzie (...) w K. oraz kwalifikacji tych okresów pod kątem możliwości zaliczenia jako pracy w warunkach szczególnych.

Na wstępie zaznaczyć należy, że praca mechanika samochodowego nie jest co do zasady pracą w warunkach szczególnych, może być uznana za taką pracę jedynie wówczas, gdy polega stale i w pełnym wymiarze czasu na pracy w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych (Wykaz A dział XIV poz. 16) albo na naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych (wykaz A dział XIV poz. 14).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, słusznie uznał Sąd I instancji, że przeprowadzone postępowanie dowodowe nie pozwala na stwierdzenie, że w okresie od 1. 05. 1987 do 31. 12. 1998 roku ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Jak wynika z ustaleń Sądu , praca wnioskodawcy na stanowisku mechanika nie ograniczała się tylko do wykonywania prac w kanałach remontowych. Wnioskodawca zajmował się remontem oraz naprawą ciągników oraz samochodów ciężarowych, będących na stanie zakładu pracy, co znajduje potwierdzenie w zeznaniach przesłuchanych świadków. Zakres prac remontowo – naprawczych wykonywanych w warsztacie, w którym zatrudniony był skarżący szczegółowo i precyzyjnie wskazany został przez świadków. Zarówno wnioskodawca , jak i wszyscy świadkowie podali, że praca w kanale była pracą, która zajmowała około 70-80% czasu pracy, albowiem duża część napraw mogła być przeprowadzana poza kanałem, świadek S. S. wskazał, że kanał w warsztacie mechanicznym, w którym pracowali zatrudnieni mechanicy, w tym również skarżący, służył tylko jako narzędzie pracy, a więc nie był miejscem gdzie pracownik stale w nim przebywał.

Z ustalonego stanu faktycznego wynika jednoznacznie, że w ramach warsztatu wykonywane były prace zarówno w kanałach remontowych jak i poza nimi, przy czym, nie było w tym zakresie żadnego formalnego czy nawet nieformalnego podziału i każdy z mechaników wykonywał pracę taką jaką aktualnie należało wykonać. Reasumując,

nie negując, że znaczna część pracy ubezpieczonego odbywała się w kanałach remontowych, nie można uznać, że stanowiła ona jej całość. Oczywistym jest, że nie każdy rodzaj prac naprawczych przy pojazdach mechanicznych, czy szynowych wymaga ich wykonywania w kanale remontowym.

Wykładnia przepisów dotyczących uznawania za pracę w szczególnych warunkach czynności wykonywanych przez pracowników w kanałach remontowych ma ukształtowany charakter zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych. Zgodnie z tą wykładnią przyjmuje się, że "jeżeli pracownik - w ramach czasu pracy obowiązującego go na danym stanowisku - świadczył pracę zarówno w kanale remontowym, jak i na zewnątrz w warsztacie, czy też i wewnątrz samochodów (w kabinie kierowcy), to praca w kanałach remontowych nie była mu powierzona stale i wyłącznie.

"Praca w kanałach" jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze w zakładach remontowych taboru samochodowego i tramwajowego przedsiębiorstw komunikacyjnych i w dużych jednostkach naprawczych taboru transportowo-spedycyjnego, w halach naprawczych, itp., gdzie występuje podział specjalistyczny prac pomiędzy brygady remontowo-naprawcze (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2014 r., I UK 129/13 - niepubl. oraz powołane tam orzecznictwo).

To z woli ustawodawcy za prace wykonywane w szczególnych warunkach uznać należy tylko niektóre z prac wykonywanych zwykle w toku naprawy pojazdów mechanicznych, czy szynowych.

Wykluczona jest więc możliwość zaliczenia do okresów pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które w świetle przytoczonych regulacji nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika w takim stopniu, aby zostać wskazane jako wykonywane w szczególnych warunkach, zwłaszcza, że nie chodzi o czynności krótkotrwałe, uboczne, wykonywane incydentalnie, a o czynności naprawcze, które z zasady nie wymagają ich wykonywania w kanale remontowym.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 kwietnia 2012 r. II UK 233/11 (LEX nr 1216852), stwierdził, że nie jest dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarządzających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny".

Sam ubezpieczony stwierdził, że praca w kanałach stanowiła ok. 80 % jego pracy. Za w pełni zasadne należy zatem uznać stanowisko Sądu I instancji, że nawet przy przyjęciu takiej proporcji pracy w kanałach remontowych i poza nimi nie można uwzględnić spornego okresu jako okresu pracy w warunkach szczególnych, bowiem praca w warunkach szczególnych nie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Nie oznacza to bynajmniej, by warunkiem takiej stałości było to by pracownik nie wychodził z kanału naprawczego, czy też spędzał tam 8 godzin, ustawodawca jak już wyżej wskazano, za pracę w szczególnych warunkach nie uznał każdej pracy mechanika samochodowego, a jedynie pracę wykonywaną przez mechaników w kanałach. Należy więc przyjąć, że sytuacja ta dotyczy głównie takich zakładów, w których występuje pomiędzy mechanikami podział zakresu obowiązków powodujący, że niektórzy z nich wykonują stale pracę w kanałach, podczas gdy inni - wykonują prace niewymagające korzystania z kanałów, dokonują napraw czy remontów w warsztacie, regeneracji części itp.

W niniejszym stanie faktycznym taka sytuacja nie zachodzi. Jak już wyżej wskazano, żaden ze świadków nie wskazywał na podział prac pomiędzy mechanikami co do ich specyfiki. W wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 lipca

2014 roku (III AUa 2562/13) wyrażony został pogląd, że wykonywanie przez ubezpieczonego wszystkich czynności na stanowisku mechanika samochodowego oraz brak podziału w zakładzie pracy na mechaników świadczących pracę wyłącznie w kanałach remontowych i poza nimi, uniemożliwia uznanie jego zatrudnienia za pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A dziale XIV pod poz. 16 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze realizowaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Biul.SAKa 2015/1/37, LEX nr 1665577.

Nie może zostać uznane za wiarygodne świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawione ubezpieczonemu przez jego pracodawcę, bowiem wynika z niego, jakoby ubezpieczony miał w okresie od 1.10. 1993 r. do 31. 12 1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracować jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 ton, czemu zaprzecza zarówno on sam, jak i zeznania wszystkich świadków, z których wynika że w tym czasie ubezpieczony pracował głównie w charakterze mechanika, a jednocześnie jedynie dorywczo jeździł też samochodem ciężarowym.

Prawidłowo więc, Sąd Okręgowy nie znalazł również podstaw do uznania za pracę w warunkach szczególnych okresu, kiedy według świadectwa pracy wnioskodawca pracował jako kierowca samochodu ciężarowego. Jak wskazali świadkowie, kierowcą był tylko w zastępstwie i tylko kiedy było to niezbędne, poza tym przypadkami pracował jako mechanik. Świadek S. S. zeznał, że jako kierowca wnioskodawca pracował około 2-3% czasu pracy, w związku z powyższym nie można uznać, by praca w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego spełniała przesłankę stałości pracy. Z tych względów prawidłowo Sąd nie znalazł podstaw do uznania prawidłowości wystawionego przez zakład pracy świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, albowiem wskazany w nim charakter pracy wnioskodawcy, w żaden sposób nie odpowiada temu co wykazane w postępowaniu dowodowym.

Po zapoznaniu się z całością materiału dowodowego Sąd Apelacyjny stwierdza, że przebieg prowadzonego postępowania, w tym procedura przesłuchania świadków i wnioskodawcy przed Sądem I instancji, świadczy o bardzo szczegółowym i wnikliwym sposobie odbierania zeznań, oraz nawet pewnym sugerowaniu niektórych wypowiedzi, w określaniu choćby zakresu poszczególnych napraw w kanale i poza nim, to jednak ocena ta w żaden sposób nie rzutuje na prawidłowość poczynionych przez ten Sąd ustaleń.

Podkreślić należy, iż Sąd Okręgowy, uwzględniając całość materiału dowodowego sprawy, nie miał podstaw do innej oceny wymienionych dowodów i w efekcie dokonania odmiennych ustaleń, niż te które wynikają z motywów zaskarżonego orzeczenia.

W tej sytuacji, zdaniem Sądu Apelacyjnego chybiony jest zarzut dotyczący naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., który w swej istocie sprowadza się do przedstawienia własnej i korzystnej dla wnioskodawcy oceny dowodów.

Sąd Okręgowy, po zebraniu i rozważeniu materiału dowodowego, dokonał trafnej jego oceny, z uwzględnieniem zasad logiki i doświadczenia życiowego. Zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Zarzut naruszenia swobodnej oceny dowodów nie może polegać wyłącznie na przedstawieniu przez stronę ustaleń alternatywnych, musi bowiem dla swej skuteczności podważać podstawy tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 274/03).

W konsekwencji, prawidłowo Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca . nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a tym samym chybiony jest zarzut apelacji dotyczący naruszenia prawa materialnego.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.